

ที่ สม ๐๐๐๖/ ๑๗

รับที่ ๐ ๑๖๙๒ ๒๕๖๔
วันที่ ๒๒ มก ๖๔ ๑๓.๙๔ ๐๙๙๑๓๔๐

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ

อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖-๗ ถนนเจ้าวัฒนา

เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

กมท

๒๓ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งการแก้ไข
ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

กพช. รับที่ ๒
รับที่ ๒๕ ม.ก. ๒๕๖๔
เวลา ๑๓.๔๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาข้อเสนอแนะ ที่ ๔/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๓ จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริม
และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้สอดคล้อง
กับหลักสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และ^๑
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓)
ประกอบมาตรา ๔๒ กรณีปัญหาความรุนแรงทางเพศต่อเด็กนักเรียนโดยครุหรือบุคลากรทางการศึกษา
เพื่อโปรดนำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย โดยมีสาระสำคัญดังนี้

๑. ความเป็นมา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาข้อมูลและสถานการณ์ด้าน^๒
สิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับประเด็นความรุนแรงต่อเด็กนักเรียนโดยครุหรือบุคลากรทางการศึกษาแล้วพบว่า
ความรุนแรงทางเพศต่อเด็ก (Child Sexual abuse) เป็นความรุนแรงรูปแบบหนึ่งที่ก่อให้เกิดผลกระทบ
ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ประกอบกับการเฝ้าระวังและติดตามเหตุการณ์เมื่อประมาณเดือนพฤษภาคม
๒๕๖๓ กรณีเด็กนักเรียนหญิงของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดมุกดาหารถูกครุและศิษย์ก่อกระทำชำเรา ถือว่า
การกระทำดังกล่าวเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง โดยที่สาเหตุของปัญหาเกี่ยวข้องกับนโยบาย
กฎหมาย และระบบการคุ้มครองเด็ก ซึ่งต้องได้รับการแก้ไขและป้องกันมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชน
ในลักษณะเดียวกันขึ้นอีก ด้วยเหตุดังกล่าว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงเห็นควรให้มีการพิจารณา
ศึกษา รวบรวมข้อเท็จจริง และวิเคราะห์กรณีปัญหาความรุนแรงทางเพศต่อเด็กนักเรียนโดยครุหรือบุคลากร
ทางการศึกษา เพื่อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้ง
ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน
ต่อไป

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนต่อคณะกรรมการรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น จึงเห็นสมควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางดังกล่าวเกี่ยวกับกรณีปัญหาความรุนแรงทางเพศต่อเด็กนักเรียนโดยครูหรือบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๗ วรรคสอง

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เห็นสมควรนำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ให้มีผลในทางปฏิบัติโดยเร่งด่วน

๔. สาระสำคัญของเรื่อง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาตามหน้าที่และอำนาจแล้วเห็นว่า การดำเนินการเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหากรณีความรุนแรงทางเพศต่อเด็กนักเรียนโดยครูหรือบุคลากรทางการศึกษา มีประเด็นและสาระสำคัญที่ต้องพิจารณา ๕ ด้าน ดังนี้

(๑) ประเด็นด้านนโยบายและกฎหมาย โดยเห็นว่า แม้ประเทศไทยมีการกำหนดนโยบายและบัญญัติกฎหมายไว้อย่างชัดเจนว่าการกระทำความรุนแรงทางเพศต่อเด็กเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งได้กำหนดโครงสร้างและกลไกที่เกี่ยวข้องกับระบบการคุ้มครองเด็กครอบคลุมทั้งในเรื่อง การบังคับใช้กฎหมาย การคุ้มครองป้องกันมิให้เด็กถูกใช้ความรุนแรงทางเพศ ขั้นตอนและการดำเนินการด้านกระบวนการยุติธรรม รวมตลอดทั้งการบำบัด พื้นฟูและเยียวยาเด็กที่ถูกกระทำการดังกล่าว แต่ก็ยังคงมีข้อบกพร่องบางประการซึ่งควรดำเนินการแก้ไขปรับปรุง เช่น ขาดกลไกที่ตอบสนองต่อการแก้ไขและป้องกันปัญหาในระดับท้องถิ่นหรือชุมชน ขาดการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ เป็นต้น

(๒) ประเด็นด้านมาตรการป้องกันความรุนแรงทางเพศ โดยเห็นว่า การป้องกันมิให้ครูหรือบุคลากรทางการศึกษาใช้ความรุนแรงทางเพศต่อเด็ก เป็นกระบวนการสำคัญในการยับยั้งมิให้เกิดปัญหาในลักษณะเดิมขึ้นอีก นอกจากนี้ สถาบันครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานของรัฐในระดับท้องถิ่น เป็นกลไกที่มีส่วนสำคัญในการป้องกันมิให้เกิดการกระทำความรุนแรงทางเพศต่อเด็ก แต่การดำเนินการของกลไกดังกล่าวยังคงมีข้อบกพร่องและขาดกระบวนการที่สำคัญ เช่น ขาดแผนการจัดการความเสี่ยงด้านความรุนแรงทางเพศต่อเด็ก ขาดมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและยับยั้งมิให้ครูหรือบุคลากรทางการศึกษากระทำความรุนแรงทางเพศต่อเด็ก เป็นต้น

๓) ประเด็นด้านกระบวนการยุติธรรม โดยเห็นว่า แม้ประเทศไทยจะมีความก้าวหน้าในการพัฒนาระบวนการยุติธรรมเพื่อประกันและรับรองสิทธิเด็กจากการถูกกระทำความรุนแรงทางเพศ โดยมีการบัญญัติกระบวนการและขั้นตอนไว้ตามกฎหมายภายในโดยเฉพาะ คือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ แต่ยังพบปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินการ เช่น ขาดการพัฒนาช่องทางที่เด็กสามารถเข้าถึงศูนย์คุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษาซึ่งถูกกล่าว枉滥เมิดทางเพศ กระทรวงศึกษาธิการ (ศศพ.) ได้โดยสอดคล้อง รวดเร็ว และปลอดภัย จำนวนบุคลากรสาขาวิชาชีพที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านไม่เพียงพอ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมยังขาดการประสานงาน และความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น

๔) ประเด็นด้านการคุ้มครองและเยียวยาเด็กนักเรียนผู้เสียหาย โดยเห็นว่า เมื่อกฎหมายนี้ กระทำการกระทำความรุนแรงทางเพศต่อเด็กไม่ว่าบุคคลใดเป็นผู้กระทำ จะต้องมีการดำเนินการเพื่อให้เด็กได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพด้วยวิธีการที่เหมาะสมโดยเร็ว ทั้งในการตรวจรักษาทางร่างกาย การพื้นฟูสภาพจิตใจ และการจัดให้มีกิจกรรมเพื่อฟื้นฟูหรือพัฒนาตนเอง แม้ว่าจะมีการดำเนินงานตามกระบวนการและขั้นตอนของกฎหมายอย่างเคร่งครัด แต่ก็มีประเด็นปัญหาที่ทำให้การคุ้มครองเด็กไม่อาจดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การคุ้มครองเด็กเมื่อมีเหตุการณ์ความรุนแรงทางเพศยังคงมีการดำเนินการที่ล่าช้าและขาดความชัดเจน ขาดการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐที่ครอบคลุมถึงการบำบัดฟื้นฟูสภาพจิตใจ เป็นต้น

๕) ประเด็นด้านสื่อมวลชน โดยเห็นว่า แม้ปัจจุบันหลักการคุ้มครองสิทธิเด็กที่ถูกกระทำ ด้วยความรุนแรงทางเพศจากการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนจะปราศจากข้อมูลเฉพาะเจนทั้งในด้านกฎหมายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ และพระราชบัญญัติการประกอบกิจกรรมกระจายเสียงและกิจกรรมโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๔๑ รวมทั้งมาตรฐานหรือแนวปฏิบัติซึ่งองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนร่วมกันกำหนดขึ้น แต่ก็ยังคงปราศจากข้อมูลที่มีเนื้อหา ความคิดเห็น ภาพ และวิธีการที่ไม่เหมาะสมและมีลักษณะของการกระทำอันเป็นการละเมิดชาติ นอกจากนี้ กรณีการลบประวัติข้อมูลข่าวสารที่กระทบต่อความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัวของเด็ก ตามหลักสิทธิที่จะถูกลืม (Right to be forgotten) ก็ยังไม่มีหน่วยงานหรือระบบการดำเนินการอย่างเป็นทางการที่จะประกันการคุ้มครองสิทธิดังกล่าว

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงมีมติให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนกรณีปัญหาความรุนแรงทางเพศต่อเด็กนักเรียนโดยครูหรือบุคลากรทางการศึกษา ไปยังคณะกรรมการรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงยุติธรรม คณะกรรมการกิจกรรมกระจายเสียง กิจกรรมโทรทัศน์ และกิจกรรมโทรคมนาคมแห่งชาติ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย และสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ เพื่อพิจารณาดำเนินการ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบปรับรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ โดยในส่วนของคณะกรรมการรัฐมนตรีควรพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑) ควรกำหนดแนวทางนโยบายด้านการจัดความรุนแรงทางเพศต่อเด็กในภาพรวมและกำชับการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความสอดประสานและเชื่อมโยงกันในด้านนโยบาย รวมทั้งควรพิจารณาอบทมายให้กระทรงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อจัดเก็บข้อมูลด้านการส่งเสริมและคุ้มครองเด็ก การติดตามการประเมินผล ตลอดจนการจัดการองค์ความรู้และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร

๒) ควรสนับสนุนงบประมาณด้านบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กแก่สำนักงานตัวรวจแห่งชาติและกระทรงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้มีจำนวนที่เพียงพอและเหมาะสมกับภาระงาน โดยเฉพาะการเพิ่มจำนวนพนักงานสอบสวนหญิงหรือพนักงานสอบสวนที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเด็ก นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคลากรสาขาวิชาซึ่งพื้นที่ พร้อมทั้งมุ่งเน้นให้มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรดังกล่าวอย่างต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นความลักเมืองอ่อนทางเพศและสามารถคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กผู้เสียหายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) ควรมอบหมายให้กระทรงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรงมหาดไทย กระทรงศึกษาธิการ และกระทรงยุติธรรม ร่วมกับพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยการกำหนดให้มี “คณะกรรมการคุ้มครองเด็กท้องถิ่น” ในระดับอำเภอ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา ชุมชน และองค์กรเอกชนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในคณะกรรมการดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างกลไกการดำเนินงานที่มีความใกล้ชิดและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายในแต่ละท้องถิ่น อันจะทำให้การคุ้มครองป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับเด็กเป็นไปโดยรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับบริบทของแต่ละท้องถิ่น

๕. ข้อเสนอ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอความกรุณาท่านโปรดนำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการตามข้อเสนอแนะ ที่ ๕/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๓ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๗ วรรคสอง ต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ผลเป็นประการได้โปรดแจ้งให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบด้วย จขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นางประกายรัตน์ ตันธิรังสรรค์)

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทำหน้าที่แทน

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักมาตรฐานและติดตามการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๑๑ ๓๘๕๕ โทรสาร ๐ ๒๑๑๓ ๙๕๗๘